

Eiro – mūsu nauda

Mērķis:

Veicināt izpratni par eiro vēsturi, banknošu un monētu būtiskākajiem pretviltošanas elementiem un dizainu.

Sasniedzamais rezultāts:

- zina, kas ir eiro, kad un kāpēc tas kļuva par maksāšanas līdzekli Latvijā;
- atpazīst eiro banknotes un monētas;
- atpazīst Latvijas eiro monētas;
- prot sameklēt informāciju par eiro banknošu un monētu pretviltošanas elementiem, prot pārbaudīt būtiskākos pretviltošanas elementus;
- izprot, kā eiro ieviešana ietekmējusi viņa dzīvi;
- zina, kā rīkoties ar nesamainītām lata naudas zīmēm.

Nepieciešamie resursi:

- prezentācija;
- darba lapa;
- interneta resursi:
 - video "Kaut visu varētu tik vienkārši pārbaudīt kā jauno 5 eiro banknoti!" (stāsts par picu)
<https://www.youtube.com/watch?v=rLbfAXOQWck>
 - video "Mākslinieks un viņa mūza" (stāsts par tautumeitu, kas attēlota uz Latvijas eiro monētām)
<http://www.naudasskola.lv/lv/content/filmas#item1460>
 - spēle "Kura valsts izlaidusi šīs monētas?"
<http://www.jaunas-euro-banknotes.eu/Izgl%C4%ABtojo%C5%A1i-materi%C4%81li-un-publik%C4%81cijas/NO-KURAS-VALSTS-IR-%C5%A0%C4%AA-MON%C4%92TA>
 - interaktīvā eiro zonas karte
<http://www.ecb.europa.eu/euro/intro/html/map.lv.html>
 - interaktīva prezentācija "Eiro banknošu pretviltošanas elementi"
<http://www.naudasskola.lv/lv/prezentacijas#n671-euro-banknosu-pretviltosanas-elementi>
 - video "Eiro – mūsu nauda"
<http://www.naudasskola.lv>
 - ECB video "Eiropas sērijas izgaismošana. Jaunās 20 eiro banknotes publiskošana"

<https://www.youtube.com/watch?v=Z5IUoMIajN0&list=PLpPDoKZafemH5LPXe5kJqNbEcfxPRxjnn>

– dziesma par eiro monētām

<https://www.youtube.com/watch?v=6SYeXOz4YyM>

– ECB interneta vietne "Euro – mūsu nauda"

<http://www.jaunas-euro-banknotes.eu/Eiro-banknotes/Eiro-banknotes-7-2/JAUN%C4%80-10-EIRO-BANKNOTE>

Nodarbību plāns:

1.

★ **Mācību stundas ievadā** skolotājs var parādīt animācijas filmas fragmentu (1:23 min.) "Eiro naudaszīmes". Filma paredzēta pirmsskolas vecuma bērniem, taču tā var būt labs ievads.

<http://www.naudaskola.lv/lv/maza-naudas-abece#n1469-8-stasti-par-eiro-1-stasts-eiro-naudaszimes>

Skolotājs jautā skolēniem:

- *Kad Latvija ievieš eiro?* (2014. gada 1. janvārī.)
- *Kas Latvijā mainījies pēc eiro ieviešanas?* (Skolēni sniedz dažādas atbildes – veikalā jānorēķinās eiro, vieglāk ceļot uz citām valstīm u.tml.)

2.

Latvijas ceļš uz eiro ieviešanu.

Skolotājs stāsta, ka 2004. gada 1. maijā Latvijas pievienojās ES. Pievienojoties ES, Latvija apņēmas arī ieviest vienoto Eiropas valūtu – eiro. Pievienošanās līgumā tika paredzēts, ka Latvijā, tāpat kā citās jaunajās ES valstīs, tiks ieviests eiro, tiklīdz tiks izpildīti visi ekonomiskie nosacījumi (Māstrihtas kritēriji). Sākotnēji bija paredzēts, ka Latvija spēs jau ar 2008. gada 1. janvāri ieviest vienoto Eiropas valūtu eiro (tāpēc 2005. gadā lats tika piesaistīts eiro). Sakarā ar 2008. un 2009. gada ekonomisko krīzi pasaulē un Latvijā pasliktinājās ekonomiskais stāvoklis, tāpēc eiro ieviešana aizkavējās.

Skolotājs jautā skolēniem:

- *Kāds bija pārejas no lata uz eiro kurss?* (Nacionālās valūtas kurss attiecībā pret eiro palika nemainīgs kopš 2005. gada 1. janvāra (kad lats tika piesaistīts eiro) – 1 eiro = 0.702804 lati).
- *Kāpēc šo kursu vajadzētu atcerēties arī pēc eiro ieviešanas?* (Joprojām var samainīt latus pret eiro, ja kāds mājās atrod "drošā vietā" noliktus latus. Latvijas Banka ar šādu kursu tos mainīs vienmēr.)

Diskusija klasē

Skolotājs aicina skolēnus iedomāties situāciju, ka viņu vecvecāki atrod mājās 100 latus. Un aicina skolēnus izteikt viedokli – ko darīt vecmāmiņai vai vectētiņam?

Skolotājs kopā ar skolēniem noskaidro, cik eiro viņi iegūs, apmainot Latvijas Bankā šos latus pret eiro!

3.

Eiro vēsture

Skolēni noskatās Latvijas Bankas veidoto video "Eiro – mūsu nauda" (4:42 min.). Filma informē par eiro vēsturi no Romas līguma parakstīšanas līdz mūsdienām, kā arī par būtiskākajiem eiro naudaszīmju dizaina un pretviltošanas elementiem.

<http://www.naudasskola.lv/lv/filma>

Lai iepazīstinātu skolēnus ar jēdzienu "eiro zona" un tās pārmaiņām laika gaitā, skolotājs var izmantot **eiro zonas interaktīvo karti**, kurā redzama eiro zona dažādos periodos (<http://www.ecb.europa.eu/euro/intro/html/map.lv.html>).

Pašlaik eiro zonu veido 19 no 28 ES valstīm. 1999. gada 1. janvārī 11 valstis, t.i., Austrija, Beļģija, Francija, Itālija, Īrija, Luksemburga, Nīderlande, Portugāle, Somija, Spānija un Vācija, neatgriezeniski fiksēja nacionālo valūtu kursu attiecībā pret eiro un paralēli nacionālajām valūtām bezskaidrās naudas veidā sāka lietot eiro. 2001. gada 1. janvārī to veica arī Grieķija. 2002. gada 1. janvārī 12 valstis ieviesa eiro banknotes un monētas, sākot galīgo pāreju uz eiro un pakāpeniski izņemot no apgrozības nacionālās valūtas naudas zīmes. 2007. gada 1. janvārī Slovēnija vienlaikus sāka bezskaidrās naudas norēķinus eiro un laida apgrozībā eiro skaidro naudu, kļūstot par 13. eiro zonas valsti. 2008. gada 1. janvārī eiro ieviesa Kipra un Malta, 2009. gada 1. janvārī – Slovākija, bet 2011. gada 1. janvārī – Igaunija. Tādējādi EMS dalībvalstu skaits palielinājās līdz 17 valstīm. Latvija ir 18. eiro zonas valsts un Lietuva – 19. eiro zonas valsts.

EMS nepiedalās Lielbritānija, Dānija un Zviedrija. Pirmajām divām valstīm ES līgumā paredzētas izvēles tiesības attiecībā uz dalību EMS, bet Zviedrija vēl neizpilda visus pievienošanās kritērijus. Šīs ES valstis pagaidām turpinās izmantot savu nacionālo valūtu, taču to centrālās bankas kopā ar eiro zonas valstu centrālajām bankām darbojas Eiropas Centrālo banku sistēmā.

Čehijas Republika, Polija un Ungārija, kā arī Bulgārija un Rumānija pretendē uz dalību EMS vidējā termiņā.

(Latvijas Bankas interneta vietne www.bank.lv.)

Skolēni tiek aicināti izpildīt 1. uzdevumu skolēna darba lapā – ierakstīt kontūrkartē 19 eiro zonas valstu nosaukumus.

4.

Lietuvas pievienošanās eiro zonai 2015. gadā.

Skolotāja stāstījums:

- Lietuvai pievienojoties eiro zonai, tā paplašinājās – eiro zonā ietilpst 19 valstu. Tas nozīmē, ka eiro zonā ir vairāk nekā puse Eiropas Savienības valstu. Eksperti lēš, ka pagaidām nav neviena pārliecinoša pretendenta uz vietu vienotās valūtas savienībā, lai gan Polija pēdējā laikā aktīvāk paudusi vēlmi ar laiku pievienoties eiro zonai.
- Uz Lietuvas eiro monētas attēlots Lietuvas ģerbonī redzamais bruņinieks, Vītis auļojoša zirga mugurā. Vienotās valūtas ieviešana visās trijās Baltijas valstīs veicinās reģiona izaugsmi, stiprinās savstarpējās ekonomiskās un tirdzniecības attiecības, kā arī piesaistīs investīcijas.

Eiro kā oficiālu norēķinu līdzekli izmanto vairākas Eiropas mikrovalstis. Monako, Vatikāns, Sanmarīno un Andora noslēgušas vienošanos ar Eiropas Savienību, saskaņā ar kuru eiro šajās valstīs kļuvis par vienīgo maksāšanas līdzekli. Šī vienošanās ļauj attiecīgajām valstīm arī kalt savas eiro monētas (Andorai šīs tiesības ir kopš 2012. gada, taču tā vairākus gadus neizmantoja savas tiesības.)

Melnkalne un Kosova patstāvīgi bez oficiālas vienošanās ieviesušas eiro savā teritorijā.

5.

Eiro banknotes

★ Skolotājs kopā ar skolēniem atkārtoti mācību vielu.

- Valūtas nosaukumu "euro" (eiro) izvēlējās 1995. gadā. Tas saistīts ar vārdu "Eiropa".
- Eiro simbola "€" pamatā ir grieķu alfabēta burts epsilons (ε) kā atsauce uz Eiropas civilizācijas sūpuli, bet divas eiro simbolu šķērsojošās paralēlās līnijas apzīmē stabilitāti.

Eiro banknošu dizains

- Banknošu priekšpusē jeb aversā attēloti dažādi arhitektūras elementi – logi un durvis, kas simbolizē brīvību un atvērtību.
- Naudaszīmju aizmugurē jeb reversā attēlotie tilti ir cilvēku sadarbības simbols. Uz banknotēm attēlota arī Eiropas karte un Eiropas Savienības karogs.
- Eiro banknošu dizaina autors ir austriešu mākslinieks Roberts Kalina.

 Skolēni, izmantojot filmas "Eiro – mūsu nauda" informāciju, var **aizpildīt 2. uzdevumu** skolēna darba lapā (pabeidz teikumus).

- ✓ Dažādu nominālvērtību banknotes ir **atšķirīgās krāsās**, un tās atšķiras arī pēc **lieluma**. (*Jo lielāka nominālvērtība, jo lielāki banknotes izmēri*).

- ✓ Eiro banknošu atšķirīgais lielums, kontrastējošās krāsas un **reljefi iespaidumi** palīdz cilvēkiem, t.sk. personām ar redzes problēmām, atpazīt nominālvērtību.
- ✓ Banknošu nominālvērtības ir **5, 10, 20, 50, 100, 200** un **500** eiro.
- ✓ Eiro banknošu **dizains** visām valstīm, kuras ieviesušas eiro, ir **vienāds**.
- ✓ Banknošu dizainā izmantotas dažādu **Eiropas vēstures periodu** arhitektūras stilu iezīmes.

Eiro banknošu otrajam izlaidumam (Eiropas sērijai) ir uzlaboti pretviltošanas elementi, kas palīdzēs padarīt banknotes vēl drošākas un tādējādi saglabāt sabiedrības uzticēšanos valūtai. Pašlaik apgrozībā ir Eiropas sērijas 5 un 10 eiro banknotes.

Eiropas sērijas 20 eiro banknotē (apgrozībā no 2015. gada 25. novembra) iestrādāti vēl īpaši pretviltošanas elementi – caurskates logs ar sievietes portretu.

Skolēni klasē noskatās ECB veidotu video par būtiskākajām jaunās 20 eiro banknotes pretviltošanas pazīmēm:

	https://www.youtube.com/watch?v=Z5IUoMIajN0&list=PLpPDoKZafemH5LPXe5kJqNbEcfxPRxjnn
---	---

Visās eiro banknotēs iestrādāti dažādi pretviltošanas elementi, lai tās aizsargātu pret viltošanu. Jebkuru abu izlaidumu eiro banknoti var viegli pārbaudīt, to vienkārši **APTAUSTOT, APSKATOT** un **PAGROZOT**.

Ieteicams noskatīties reklāmas klipu par nepieciešamību apskatīt, aptaustīt un pagrozīt banknoti – "Kaut visu varētu tik vienkārši pārbaudīt kā jauno 5 eiro banknoti!" (0:49 min.):

- stāsts par picu

<https://www.youtube.com/watch?v=rLbfAXOQWck>

- stāsts par jumta dakstiņu

<https://www.youtube.com/watch?v=GmpJQMvkuJw>

Ar eiro banknošu pretviltošanas elementiem var iepazīties interaktīvajā prezentācijā "Eiro banknošu pretviltošanas elementi".

	http://www.naudasskola.lv/lv/prezentacijas#n671-euro-banknosu-pretviltosanas-elementi
---	---

Skolotājs, izmantojot šo prezentāciju, stundā var demonstrēt, kā darbojas katrs pretviltošanas elements. Prezentācijā atspoguļoti tikai eiro banknošu pirmā izlaiduma pretviltošanas elementi.

Mājasdarbs

3. uzdevums skolēna darba lapā. Salīdzini pirmā izlaiduma 10 eiro banknoti ar otrā izlaiduma jeb Eiropas sērijas 10 eiro banknoti!

<http://www.jaunas-euro-banknotes.eu/Eiro-banknotes/Eiro-banknotes-7-2/JAUN%C4%80-10-EIRO-BANKNOTE>

Uzraksti, kas raksturīgs katrai banknotei! Pasvīturo atšķirīgo!

	Eiropas sērijas 10 eiro banknote	Pirmā izlaiduma 10 eiro banknote
Papīrs	Ciets un stingrs.	Ciets un stingrs.
Reljefs iespiedums	Banknotes aversa kreisajā un labajā malā ir īsas reljefas līnijas . Tās īpaši cilvēkiem ar redzes traucējumiem ļauj viegli atpazīt banknoti. Galvenais attēls, uzraksts un lielais nominālvērtības skaitlis arī ir biezāks.	Dažās vietās krāsa ir biezāka.
Hologramma	Sudrabotajā joslā banknotes labajā malā redzams grieķu mitoloģijas tēla Eiropas portrets , eiro simbols "€", logs un banknotes nominālvērtība.	Uz hologrammas redzams banknotes nominālvērtības skaitlis un eiro simbols "€".
Zeltīta josla		Reversā kļūst redzama zeltīta josla. Uz tās redzams nominālvērtības skaitlis un eiro simbols "€".
Skaitlis	Spīdošā skaitļa apakšējā kreisajā stūrī redzams kustīgas gaismas efekts , kas pārvietojas augšup un lejup. Skaitlis arī maina krāsu no smaragdzaļas uz tumši zilu.	
Ūdenszīme	Kļūst redzams blāvs attēls, kurā saskatāms banknotes nominālvērtības skaitlis un logs. Redzams arī grieķu mitoloģijas tēla Eiropas portrets. Noliekot banknoti uz tumšas virsmas, gaišās daļas kļūst tumšākas.	Kļūst redzams blāvs attēls un nominālvērtības skaitlis. Noliekot banknoti uz tumšas virsmas, ūdenszīme kļūst tumšāka.
Pretviltošanas josla	Tumša līnija. Uz joslas saskatāms sīkiem baltiem burtiem iespiests eiro simbols "€" un banknotes nominālvērtības skaitlis .	Tumša līnija, kas caurauž banknoti. Uz joslas saskatāms sīkiem burtiem iespiests vārds "EURO" un banknotes nominālvērtības skaitlis .
Caurskata zīme		Banknotes aversa kreisajā augšējā stūrī un reversa labajā augšējā stūrī iespiestās zīmes precīzi savienojas, veidojot nominālvērtības skaitli.

6.

Eiro monētas

Skolotāja stāstījums, izmantojot prezentācijas slaidu informāciju.

- Banknošu dizains visā eiro zonā ir vienāds, savukārt monētu vienas puses (nacionālās puses) attēlus katra valsts izvēlas pati.
- Uz eiro un centu monētu kopīgās puses attēlota Eiropas Savienības karte dažādos periodos.
- Monētu kopējo dizainu izstrādāja beļģu mākslinieks Luks Luikss.
- Apgrozībā ir astoņas dažādas nominālvērtības eiro un centu monētas – 1 un 2 eiro un 1 cents, 2 un 5 centi, 10, 20 un 50 centu.
- Uz eiro un centu monētu kopīgās jeb Eiropas puses attēlotas Eiropas Savienības kartes aprises (vienā no trim dažādiem veidiem), ko ieskauj 12 ES simbolizējošas zvaigznes:
 - uz 1 un 2 eiro un 10, 20 un 50 centu monētām attēlota Eiropas Savienība pirms paplašināšanās 2004. gada 1. maijā vai (kopš 2007. gada 1. janvāra) Eiropas ģeogrāfiskā karte. Uz Itālijas (t.sk. Sanmarīno un Vatikāna), Austrijas un Portugāles monētām jaunākais dizains redzams tikai tad, ja tās datētas ar 2008. gadu (vai vēlāk);
 - uz 1 centa, 2 un 5 centu monētām attēlota Eiropa kopā ar Āfriku un Āziju uz zemeslodes.
- Uz monētu nacionālās puses katra eiro zonas valsts kaļ pašas izraudzītu simboliku. Tas ir katras eiro zonas valsts lēmums, vai uz valsts visu astoņu nominālvērtību monētu nacionālās puses būs vienādi zīmējumi, vai arī uz katras nominālvērtības monētas būs atšķirīga dizaina attēls. (Prezentācijā sniegti trīs piemēri – Īrijas, Vācijas un Grieķijas eiro monētu dizains).

- Uz **Grieķijas** (*papildinājums slaidam*):

2 eiro – Eiropa ir tēls grieķu mitoloģijā, no kura Eiropa ieguva savu nosaukumu;

50 centu – *Eleftherios Venizelos*;

20 centu – *Ioannis Capodistrias*, kas pēc grieķu neatkarības kara (1821 – 1827) kļuva par pirmo Grieķu valsts vadītāju (1830 – 1831);

10 centu – *Rigas Rereos (Veletinlis)*;

2 centi – šādus kuģus izmantoja grieķu neatkarības kara laikā.

★ Skolotājs var parādīt dažādu valstu eiro monētas. Viņš var lūgt arī skolēniem atnest uz stundu dažādu eiro zonas valstu monētas.

Skolēni var noklausīties dziesmu par eiro monētu dažādību. Skolotājs var aicināt skolēnus dziedāt līdz 3:28 min.).

<https://www.youtube.com/watch?v=6SYeXOz4YyM>

Skolotājs demonstrē skolēniem Eiropas Centrālās bankas interneta vietnē spēli "No kuras valsts ir šī monēta?"

	http://www.jaunas-euro-banknotes.eu/Izgl%C4%ABtojo%C5%A1i-materi%C4%81li-un-publik%C4%81cijas/NO-KURAS-VALSTS-IR-%C5%A0%C4%AA-MON%C4%92TA
---	---

Ja stundā ir laiks, skolotājs spēli var spēlēt kopā ar skolēniem. Ja skolēni nepieļauj daudz kļūdu, to var izspēlēt aptuveni trijās minūtēs.

★ Skolotājs var ieteikt skolēniem noskatīties arī animācijas filmu 2. stāstu "Eiro monētu daudzveidība" no metodiskā materiāla "8 stāsti par eiro" (3:22 min.):

	http://www.naudasskola.lv/lv/maza-naudas-abece#n1477-8-stasti-par-eiro-2-stasts-eiro-monetu-daudzveidiba
---	---

 Skolotājs aicina skolēnus aizpildīt 4. uzdevuma skolēna darba lapā tabulu – pie eiro monētu attēliem skolēni pieraksta, kura valsts izlaidusi (emitējusi) monētu. Uzdevumu var pildīt arī spēles "No kuras valsts ir šī monēta?" laikā, ja to spēlē klasē. To var arī uzdot kā grupas darbu klasē (var mēģināt atpazīt monētas pēc simboliem un izmantotajiem uzrakstiem), tad var kopīgi precizēt atbildes. To var arī uzdot kā **mājasdarbu**.

Nr. p.k.	Valsts, kas izlaidusi monētu	Attēla skaidrojums
1.	Francija	Koks, kas simbolizē dzīvību, turpinājumu un izaugsmi. To aptver Francijas Republikas moto "Liberté, Egalité, Fraternité" (brīvība, vienlīdzība, brālība).
2.	Itālija	Itāliešu dzejnieka un filozofa Dantes Aligiēri (Dantes) portrets.
3.	Beļģija	Karalis Alberts II (kopš 2008. gada izlaistajās monētās). 2014. gadā Beļģija izlaida trešo eiro monētu sēriju, uz kuras monētām attēlots karalis Filips, viņa karaliskā monogramma "FP" un Beļģijas valsts kods "BE".
4.	Vācija	Vācijas tradicionālais suverenitātes simbols – ērglis.
5.	Kipra	Halkolīta perioda (3000. g. pr.Kr.) dievības krustveida figūra; tā simbolizē Kipras nozīmi civilizācijas vēsturē un antīkajā pasaulē.
6.	Austrija	Pacifistes Bertas fon Zutneres portrets (simbolizē Austrijas centienus veicināt mieru).
7.	Īrija	Ķeltu arfa – tradicionālais Īrijas simbols; uzraksts ÉIRE (Īrijas nosaukums īru valodā).

8.	Portugāle	Ielokā izvietotās Portugāles pils un ģerboņi simbolizē dialogu un vērtību apmaiņu, Eiropas radīšanas dinamiku. Centrā – 1144. gada karaļa zīmogs.
9.	Igaunija	Igaunijas ģeogrāfiskais attēls un uzraksts EESTI (Igaunijas nosaukums igauņu valodā).
10.	Luksemburga	Lielhercoga Henrija profils; valsts valodā rakstīts vārds "Luksemburga".
11.	Grieķija	Attēlota Eiropas nolaupišana (fragments no mozaīkas, kas tapusi aptuveni 3. gs. un atrodas Spartā).
12.	Slovēnija	Slovēnijas ievērojamākais 19. gs. dzejnieks France Prešerens, kura dzejolis izmantots Slovēnijas valsts himnai; viena no himnas rindām; gar monētas apmali – uzraksts SLOVENIJA.

Katra eiro zonas valsts gadā var emitēt divas 2 eiro piemiņas monētas – apgrozības monētas ar īpašu dizainu (vairāk informācijas metodiskā materiāla tēmā "Monētas un banknotes").

Latvijas Banka izlaidusi šādas 2 eiro piemiņas monētas:

- "Rīga – Eiropas kultūras galvaspilsēta 2014";
- "Latvijas prezidentūra ES Padomē".

Tās ir likumīgs maksāšanas līdzeklis Latvijas Republikā un citās eiro zonas valstīs.

Eiro monētu pretviltošanas elementi

 Skolēni pilda 5. uzdevumu skolēna darba lapā. Uzdevuma izpildei nepieciešamā informācija tika sniegta stundas sākumā demonstrētajā filmā "Eiro – mūsu nauda". Lai skolēniem būtu vieglāk atcerēties, ieteicams uzdevumu veikt pa pāriem vai grupās.

- Euro monētās ietverti **mašīnlasāmi** raksturlielumi ar augstu drošības pakāpi. *(Tās var izmantot tirdzniecības automātos visā eiro zonā neatkarīgi no tā, kurā valstī tās izdotas.)*
- 1 un, 2 eiro monētās izmantota, sarežģīta **bimetāla** un sakausējuma tehnoloģija.
- 10, 20 un 50 centu monētām izmantots unikāls metāla sakausējums (**ziemeļu zelts**), ko grūti izkausēt un ko izmanto tikai monētu izgatavošanai.
- Uzraksts uz **2 eiro** monētas jostas, kā arī 10, 20 un 50 centu monētu unikālais metāla sastāvs aizsargā tās pret viltošanu.

Citi eiro monētu pretviltošanas elementi

1. Atšķirīgās eiro monētu apmales:

-
2 eiro monētai uz smalki rievotas jostas iekaltas rakstzīmes;
-
1 eiro monētas jostai ir pārtraukts rievojums (trīs iedaļas – ar rievojumu, trīs iedaļas – gludas);

-
10 un 50 centu monētas jostu klāj smalki ierobi;
-
20 centu monētas jostai ir septiņi iespaidumi ("spāņu zieda" forma);
-
1 centa un 5 centu monētas josta ir gluda;
-
2 centu monētas josta ir gluda un ar gropi
(<https://www.ecb.europa.eu/euro/visually/html/index.lv.html>).

2. Uzraksti uz 2 eiro monētu apmales.

3. Pagriežot monētas pa vertikālo asi, pušu attēlu virzieniem jāsakrīt.

4. Viegli magnētisks centrs (ārējais riņķis nav magnētisks) 1 un 2 eiro monētām.

7.

Latvijas eiro monētas

Skolotāja stāstījums

- 2006. gada 20. jūlijā Rīgas Latviešu biedrības ēkā atklāja Eiropas Komisijas izstādi "Eiro monētu izcelsme", kurā pirmo reizi tika prezentēts arī Latvijas eiro monētu dizaina projekts. To dizaina izvēle notika 2004. gadā visas tautas ideju konkursā. Žūrija par labāko atzina jēkabpīletes Ilzes Kalniņas priekšlikumu.
- 1 un 2 eiro monētu grafisko dizainu veidoja Guntars Sietiņš.
- Eiro centu grafisko dizainu veidoja Laimonis Šēnbergs.

 Skolēni, klausoties un skatoties turpmāko informāciju, pakāpeniski izpilda skolēna darba lapā **6. uzdevumu** par Latvijas eiro monētām. Skolēni to var veikt arī patstāvīgi, pēc tam kopā ar skolotāju var noskatīties prezentāciju un video, un papildināt pierakstus.

- Uz Latvijas 1 un 2 eiro monētu nacionālās puses attēlots tautumeitas portrets.

Var noskatīties video "Mākslinieks un viņa mūza" (stāsts par tautumeitu, kas attēlota uz Latvijas eiro monētām; 4:34 min.):

<http://www.naudasskola.lv/lv/filmas#n1460-makslinieks-un-vina-muza>

- Uz 10, 20 un 50 centu monētām ir Latvijas Republikas lielā valsts ģerboņa attēls.
- Uz 1 centa, 2 un 5 centu monētām ir Latvijas Republikas mazā valsts ģerboņa attēls.

Tēma: Eiro – mūsu nauda

Latvijas eiro monētu dizaina paraugus apstiprināja Eiropas Komisijas Ekonomikas un finanšu padomes Euro monētu apakškomiteja.

★ Ieteicams skolēniem noskatīties festivālam "Staro Rīga 2014" Valsts kancelejas veidoto videostāstu par Latvijas ģerboni, lai skolēni izprastu tā veidošanās vēsturi un nozīmi (4:32 min.) (<https://www.youtube.com/watch?v=pBdVZw-nBS0&feature=youtu.be>).

8.

Skolēniem ir iespēja risināt krustvārdu mīklu (7. uzdevums skolēna darba lapā). To var ieteikt risināt arī mājās.

Atrisini krustvārdu mīklu!

1.		c	e	n	t	u		
2.		L	i	e	t	u	v	a
3.	ģ	e	r	b	o	n	i	s
4.		l	o	g	i			

5.		Ā	z	i	j	u			
6.		p	o	r	t	r	e	t	s
7.	I	g	a	u	n	i	j	a	
8.		B	a	n	k	ā			
9.		e	p	s	i	l	o	n	s

Horizontāli

- Uz 20 _____ monētas attēlota Eiropas ģeogrāfiskā karte.
- Latvijas kaimiņvalsts, kurā eiro ieviests 2015. gadā, – _____.
- Uz Latvijas 50 centu monētas attēlots Latvijas Republikas lielais valsts _____.
- Banknošu aversā attēloti _____ un durvis.
- Uz 5 centu monētām attēlota Eiropa kopā ar Āfriku un _____.
- Uz Latvijas 2 eiro monētas attēlots Latvijas jaunavas _____.
- Euro 2011. gadā ieviesa Latvijas kaimiņvalsts _____.
- Latus pret eiro varēs mainīt mūžīgi Latvijas _____.
- Euro simbola "€" pamatā ir grieķu alfabēta burts _____.

Vertikāli (iekrāsots)

_____ valstis – 19 Ekonomikas un monetārās savienības dalībvalstis.

Tēma: *Euro – mūsu nauda*

Mācību stundas beigās ieteicams uzrakstīt un apkopot skolēnu galvenās atziņas. Skolotājs var aicināt skolēnus, kuri to vēlas, tās nolasīt.

Papildus var izmantot

1. ECB izdoti bukleti par eiro naudaszīmju pretviltošanas elementiem (pieejami Latvijas Bankā).
2. Informācija par eiro naudaszīmēm Latvijas Bankas interneta vietnē www.bank.lv.
3. "Naudas skolas" uzdevumi – testi skolēniem:
 - "Sveiks, eiro!" (<http://www.naudasskola.lv/lv/uzdevumi#n1397-sveiks-eiro> ; izmantoti skolēnu konkursa "Sveiks, eiro!" 20 jautājumi 6.–8. klašu grupai);
 - "Iepazīsti eiro!" (<http://www.naudasskola.lv/lv/uzdevumi#n1398-iepazisti-eiro> ; izmantoti skolēnu konkursa "Sveiks, eiro!" 20 jautājumi 9.–12. klašu grupai).
4. Spēle "Saliec Latvijas eiro monētu attēlus!" (<http://www.naudasskola.lv/lv/speles#n676-saliec-latvijas-eiro-monetu-attelus>).
5. Informācija par eiro naudaszīmēm (<http://www.draugiem.lv/latvijasbanka/>).